

Popis předmětu

Zkratka předmětu:	KSA/SPVP	Strana:	1 / 4
Název předmětu:	Společenskovědní paradigmatata - R		
Akademický rok:	2018/2019	Tisknuto:	18.08.2019 19:00

Pracoviště / Zkratka	KSA / SPVP			Akademický rok	2018/2019
Název	Společenskovědní paradigmatata - R			Způsob zakončení	Zkouška
Název dlouhý	Společenskovědní paradigmatata			Forma zakončení	Ústní
Akreditováno/Kredity	Ano, 3 Kred.			Zápočet před zkouškou	NE
Rozsah hodin	Přednáška 2 [HOD/TYD]			Počítán do průměru	ANO
Obs/max	Statut A	Statut B	Statut C	Min. (B+C) studentů	nestanoveno
Letní semestr	0 / -	0 / -	0 / -	Opakovaný zápis	NE
Zimní semestr	0 / -	0 / -	0 / -	Vyučovaný semestr	Zimní, Letní
Rozvrh	Ano			Počet dnů praxe	0
Vyučovací jazyk	Čeština				
Volně zapisovatelný předmět	Ano				
Hodnotící stupnice	A B C D E F				
Hod. v komb. formě studia					
Automat. uzn. záp. před zk.	Ne				
Periodicita					
Nahrazovaný předmět	Žádný				
Vyloučené předměty	Nejsou definovány				
Podmiňující předměty	Nejsou definovány				
Předměty informativně doporučené	Nejsou definovány				
Předměty, které předmět podmiňuje	Nejsou definovány				

Cíle předmětu (anotace):

Disciplína seznamuje se základními koncepty současné sociální filozofie jako je koncept odcizení, vliv jazyka na tvorbu lidské identity, mocenské utváření subjektu, otázka přirozenosti jakožto diskurzivního výtvaru či otázka Jinakosti. Na závěr se pokouší o syntézu těchto tezí v současném etickém myšlení.

Požadavky na studenta

Zkouška

Každý student odevzdá nejpozději týden před zkouškou písemnou práci. Pokud student neodevzdá práci v požadovaném termínu, nikdy a za žádných okolností se vyučujícímu písemně neomlouvá a nevysvětluje, proč práci neodevzdal včas (na takové e-maily ani neodpovídám). Nestihne-li student práci odevzdat včas, v tichosti ji vloží do IS STAG a počká, až bude jeho práce akceptována.

Zkouška bude mít dvě části:

- část - rozbor myšlenek, které student uvedl ve své písemné práci - aby mohl být student ke zkoušce připuštěn, musí mít písemnou práci schválenou!
- část - každý student bude odpovídat na otázku, kterou si vylosuje, otázky budou vycházet ze seznamu přednášek.

Podmínky pro vypracování písemné práce:

- Práce bude mít velikost nejméně 5 500 znaků, ne však více než 10 000 znaků (včetně mezer) - ve Wordu lze zjistit kliknutím na "Slova" (vlevo dole), tam se se ukáže i počet znaků. Do rozsahu se počítá pouze čistý text (tj. ne seznam literatury, poznámky pod čarou či úvodní stránka s názvem a dalším údaji).
- Práce bude odevzdána skrze "Odevzdávání prací" v IS STAG ve formátu docx, doc nebo rtf. Nepoužívejte formát pdf (nelze zjistit počet znaků)!
- Student si zvolí téma, kterému byla věnována některá z přednášek - může jít i o dílčí problematiku z přednášky. Zvolené téma student uvede jako název práce a bude se jím v práci skutečně zabývat! Nejste-li si jisti volbou tématu, konzultujte jej se mnou.

4. K vypracování práce student použije jednu až dvě knihy ze seznamu doporučené literatury. Jiný titul může student zvolit pouze po konzultaci se mnou. Pokud chce student použít učebnici, může ji použít pouze jako podpůrnou literaturu - nezapočítává se tedy do počtu zvolených titulů.

5. V práci student zhodnotí vybranou literaturu za použití vlastních názorů podepřených argumentací (viz bod 6). Práce tedy nebude popisem přečtených knih, ani referátem o těchto knihách. Rozhodně nemá jít o "čtenářské deníky" (tj. výpisky z knih). V práci neuvádějte životopisné údaje o zvolených autorech, nebudou je počítat do rozsahu práce. Stejně tak nepočítám do rozsahu práce výpisky z mých přednášek, pokud by se v práci objevily.

6. Za vlastní názor nepovažuji vyjádření typu "já si myslím", "podle mě je to tak a tak", pokud nejsou podepřena dalšími argumenty a zhodnocením. Vlastní názor tak musí být postaven na určité intelektuální (akademické) argumentaci, nestačí se opírat pouze o morální přesvědčení. Ideální je podpořit své teze konkrétními příklady.

7. Práce bude obsahovat seznam použité literatury a nejméně tři přímé citace z této literatury, které budou řádně označeny uvozovkami a opatřeny bibliografickým údajem (jde mi především o uvedení čísla stránky, ze které student cituje a jméno autora citace - použijete-li Soukupovu knihu, musíte uvést, které konkrétní autory a statě z knihy citujete). Zvolené citáty musí charakterizovat povahu fenoménů, které kniha popisuje. Do seznamu citací nejsou započítávány obecné definice, řečnické otázky, historické údaje, tvrzení obecně známého či popisného charakteru typu "babičky jsou starší ženy, které někdy chodí o holi a málokdy pogují na punkových koncertech" či "roční příjem z těchto návštěv dosahoval až 400 liber, což znamená překvapivě vysoký počet 96 000 návštěv za rok" atp.

8. Při nesplnění jakéhokoli z výše uvedených bodů práci vrátím. Důvodem k vrácení práce je i nadměrný počet pravopisných chyb a překlepů. Vrácená práce bude muset být doplněna nebo i celá přepracována, resp. vypracována nová na jiné téma (při volbě tématu, které nesouvisí s kurzem).

9. Bude-li práce vykazovat známky plagiátorství, bude muset být vypracována zcela jiná na nové téma, za použití jiné literatury. Student, který se tohoto odporného a zavrženíhodného činu, nedůstojného zralé a morálně dospělé lidské osobnosti, dopustí, přijde o termín, což je samozřejmě daleko menší újma než ztráta důstojnosti, kterou tím dotyčný utrpí.

Obsah

1. Úvodní přednáška

Seznámení s obsahem kurzu skrze myšlenky R. M. Pirsiga (Zen a umění údržby motocyklu a Lila: zkoumání morálních zásad).

2. Paradigma

Kuhnovské pojetí paradigmatu ve vědě. Paradigma ve společenských vědách - Giddens. Příklady paradigmat.

3. Marxismus a teorie odcizení

Marxova teze odcizení jedince skrze vyvlastnění výrobních prostředků.

4. Freudismus

Freudovská struktura osobnosti. Pokus o syntézu freudismu a marxismu v kritické teorii Frankfurtské školy.

5. Přístupy kulturní antropologie - kulturní relativismus

Evolucionismus, sociální darwinismus a na nich postavené rasistické a etnocentrické teze. Jejich kritika v tezi kulturního relativismu. Sapir-Whorfova hypotéza.

6. Strukturalismus a jeho kritika

De Saussurova koncepce jazyka. Strukturalismus Leviho-Strausse. Derridova kritika Leviho-Strausse.

7. Dekonstruktivismus

Příklady dekonstrukce - dekonstrukce opozice příroda/kultura.

8. Sociální konstrukce reality

Základní teze Bergera a Luckmanna. Příklady sociálního konstruktivismu - sociální konstrukce času.

9. Sociální konstrukce a gender.

Gender - sociální konstrukce pohlaví.

10. Jinakost I

Jinakost v kulturní antropologii. Načirema. Todorov - přístupy k jinakosti. Jinakost přírodních národů - iniciační rituály.

11. Jinakost II

Jinakost v moderní kultuře a její normalizace - Foucault.

12. Multikulturalismus

Multikulturalismus v sociálních vědách - Fay.

Literatura:

- Badinterová, E.: XY, O mužské identitě. Praha: Paseka, 2005
 Berger, P. L., Luckmann, T.: Sociální konstrukce reality, CDK, 1999
 Eliade, M.: Mýtus o věčném návratu, ISE, 1993
 Fafejta, M.: Úvod do sociologie pohlaví a sexuality, Nakladatelství Jan Piskiewicz, 2004
 Fay, B.: Současná filosofie sociálních věd, SLON, 2002
 Feyerabend, P. K.: Tři dialogy o vědě, Vesmír, 1999 ? první dialog není nutno číst
 Foucault, M.: Dějiny šílenství, Nakladatelství Lidové noviny, 1993
 Foucault, M.: Dohlížet a trestat, Dauphin, 2000
 Freud, S.: O člověku a kultuře, Odeon, 1990
 Freud, S.: Spisy, 1997 a 1998
 Gould, St. J.: Jak neměřit člověka, NLN, 1997
 Komárek, S.: Lidská přirozenost, Vesmír, 1998
 Komárek, S.: Příroda a kultura, Vesmír, 2000
 Kuhn, T. S.: Struktura vědeckých revolucí, ISE, 1997
 Le Goff, J.: Kultura středověké Evropy, Odeon, 1991
 Marx, K.: Odcizení a emancipace člověka, Mladá fronta, 1967
 Mead, G. H.: Mind, Self and Society, jakékoli vydání
 Renzetti, C. a Curan, D.: Ženy, muži a společnost. Karolinum 2003.
 Saussure, F.: Kurs obecné lingvistiky, Academia, 1996
 Soukup, V.: Dějiny sociální a kulturní antropologie, Karolinum, 1996 ? pouze kapitola ?Antropologové o kultuře? ? není v 1. vydání knihy! (pokud použijete tuto knihu, uveďte v literatuře, které autory a statě konkrétně citujete)
 Todorov, T.: Dobyť Ameriky: Problém Druhého, Mladá fronta, 1996
 časopis Aspekt ? k problematice genderu

Předpoklady - další informace k podmíněnosti studia předmětu

Bez předchozích předpokladů.

Získané způsobilosti

Vyjmenovat, popsat, porovnat, vysvětlit jednotlivá společenskovední paradigmaty. Interpretovat a analyzovat jejich teze, aplikovat je na konkrétní sociálněvědní problematiku, opakovat jejich myšlenkám.

Studijní opory**Garanti a vyučující**

- **Garanti:** Mgr. Martin Fafejta, Ph.D.
- **Přednášející:** Mgr. Martin Fafejta, Ph.D.

Literatura

- **Základní:** Todorov, T.: *Dobyť Ameriky: Problém Druhého*. Praha: Mladá fronta 1996..
- **Základní:** Berger, P.L., Luckmann, T.: *Sociální konstrukce reality*. Brno: CDK 1999..
- **Základní:** Fay, B. *Současná filosofie sociálních věd. Multikulturní přístup*.. Praha: SLON, 2002.
- **Základní:** Kuhn, T.S.: *Struktura vědeckých revolucí*. Praha: Oikoymenh 1997..
- **Základní:** Fafejta, M. *Úvod do sociologie pohlaví a sexuality*. Věrovany: Nakladatelství Jan Piskiewicz 2004..
- **Doporučená:** časopis Aspekt - k problematice genderu.
- **Doporučená:** Soukup, V.: *Dějiny sociální a kulturní antropologie, Karolinum, 1996 - pouze kapitola "Antropologové o kultuře" - není v 1. vydání knihy! (pokud použijete tuto knihu, uveďte v literatuře, které autory a statě konkrétně citujete)*.
- **Doporučená:** Foucault, M.: *Dějiny šílenství, Nakladatelství Lidové noviny, 1993*.
- **Doporučená:** Foucault, M.: *Dohlížet a trestat, Dauphin, 2000*.
- **Doporučená:** Gould, St. J.: *Jak neměřit člověka, NLN, 1997*.
- **Doporučená:** Le Goff, J.: *Kultura středověké Evropy, Odeon, 1991*.
- **Doporučená:** Saussure, F.: *Kurs obecné lingvistiky, Academia, 1996*.
- **Doporučená:** Komárek, S.: *Lidská přirozenost, Vesmír, 1998*.
- **Doporučená:** Mead, G. H.: *Mind, Self and Society, jakékoli vydání*.

- **Doporučená:** Eliade, M.: *Mýtus o věčném návratu, ISE, 1993.*
- **Doporučená:** Freud, S.: *O člověku a kultuře, Odeon, 1990.*
- **Doporučená:** Marx, K.: *Odcizení a emancipace člověka, Mladá fronta, 1967.*
- **Doporučená:** Komárek, S.: *Příroda a kultura. Praha 2000..*
- **Doporučená:** Freud, S.: *Spisy, 1997 a 1998.*
- **Doporučená:** Feyerabend, P. K.: *Tři dialogy o věděni, Vesmír, 1999 - první dialog není nutno číst.*
- **Doporučená:** Badinterová, E.: *XY, O mužské identitě. Praha: Paseka, 2005.*
- **Doporučená:** Renzetti, C. a Curan, D.: *Ženy, muži a společnost. Karolinum 2003..*

Vyučovací metody

Přednášení
Dialogická (diskuze, rozhovor, brainstorming)

Hodnotící metody

Známkou
Ústní zkouška
Esej
Seminární práce

Předmět je zařazen do studijních programů:

Studijní program	Typ stud.	Forma	Obor	Etapa	V.st.pl.	Rok	Blok	Statut	D.roč.	D.sem.
Humanitní studia	Bakalářský	Prezenční	Religionistika	1	2016	2018	Povinně volitelné předměty	B	3	
Teologie	Bakalářský	Prezenční	Religionistika	1	2016	2018	Povinně volitelné předměty	B	3	